

Jósvafői HUCUL MÉNES

WWW.ANP.HU

Hucul kisló

A hucul kisló a Kárpátok pónijának is tekintett lófajta, melyet a Magyar Országgyűlés a 32/2004. (IV. 19.) OGY határozat alapján nemzeti kincssé nyilvánított. A fajta a nevét az azonos nevű hucul, ruszin etnográfiai csoport után kapta, akik Ukrajna nyugati részén az Ukrán Kárpátokban és Romániában a Máramaros-vidéken élnek. Azt, hogy a fajtát története során mennyi behatás érte, nem lehet tudni.

A hucul kislovak első hiteles említése 1792-ből származik, ekkor Radautzon (Románia) volt a kárpáti lovak ménese. A ménesbirtok katonai igazgatás alatt állt és lóállománya meghaladta az 1300 egyedet. A kancák előbb szín és testméretek alapján, majd a későbbiekben fajták szerint voltak csoportosítva és eszerint zajlott a tenyésztés.

1872-ben megszüntették a tenyészetet, mivel a fajtát nem tartották elég korszerűnek. A ménes megszűnése után viszont hamar megnőtt a kereslet a kisméretű, igénytelen, kiemelkedő munkakészségű lovak iránt, így 1877-ben Lucsinán (az egykori nyári legelőn) létesítettek hucul tenyészetet. Az I. világháború alatt hatalmas veszteségeket szenvedett. Az eredeti tenyészállományból Lengyelországba, Csehországba és Magyarországra is kerültek lovak. A II. világháború előtt Magyarországon népes és kiemelkedő genetikai értékű hucul állománnyal rendelkezett, viszont a II. világháború – a többi lófajtához hasonlóan – a huculokat is megviselte. A tenyésztés megszűnt, a lovak szétszóródtak, a törzskönyvi adatbázis eltűnt.

Ezt követően az 1960-as évek elején a Fővárosi Állat- és Növénykert egykori igazgatója, Dr. Anghi Csaba fáradozott a még fellelhető azonosítatlan, de tisztavérű hucul lovak összegyűjtésén.

1986-ban az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság-hoz került egy 10 kancából álló állomány. Külföldről vásárolt tisztavérű egyedekkel húszra növelték a tenyészkancák számát, így kezdődött meg a tenyésztés a nemzeti park fennállásának második évében. A nemzeti parki terület nem csupán a fajta túlélését biztosította, hanem lehetővé tette a ménes gyarapodását és minőségbeli javulását. Manapság a törzstenyészet közel 200 egyedeti számlál.

Magyarország mellett Romániában, Lengyelországban, Szlovákiában, Csehországban és Ausztriában tenyésztik. A tenyésztő országok mindegyikében létezik a fajta fenntartásáért felelős szervezet, amelyek 1994-ben megalapították a fajta nemzetközi tenyésztőszervezetét, a Hucul International Federation-t.

Hazánkban a hucul tenyésztését a Póni- és Kislótenyésztők Országos Egyesülete felügyeli. Az egyesület feladatai között szerepel a fajta tenyésztési szabályzatának, tenyésztési programjának elkészítése, a lovak bírálata, minősítése és a nemzetközi kapcsolatok kiépítése a külföldi szervezeteivel.

Hucul lovak jellemzői

A hucul ló kistermetű, igénytelen, szívós, nagy munkabírási és munkakedvű, meghatározott földrajzi elterjedésben kitenyésztett és használt fajta. Feje aránylag nagy, azonban ez nem szembetűnő a test tömörsége miatt. Nyaka középhosszú, vastag, széles és izmos. Jellemző a dús, vastagszálú sörény és a bőséges üstök, ami gyakran eltakarja a szemeket. Farka szintén dús és erős szálú. A hát széles és hosszú, a szügy széles és mély, ezzel hozzájárul a fajta zömökségéhez. A lábak erősek, a paták kicsik és kemények, patkolás nélkül is igen ellenállóak.

Színük legtöbbször pej, nyári fekete vagy fakó, de előfordul az eredeti ősi színváltozat, az egérfakó is. A fakó és pej egyedek minden esetben fekete hátszíjjal rendelkeznek. Igen gyakoriak az atavisztikus bélyegek, mint a lábak zebroid csíkozása és a vállkereszt.

Későn érő fajta, jellemző a hosszú élettartam (25–32 év). Általánosságban elmondható, hogy a hucul kislovak nyugodt vérmérsékletűek, érdeklődők és barátságosak, ezáltal tökéletes társai lehetnek akár gyerekeknek is.

A mi hucul ménesünk...

GÉNMEGŐRZÉS

Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság elsődleges célja a génmegőrzés, az ősi jelleg megtartása és a magyar kanca családok génkészletének megőrzése. Emellett fontos feladat a fajta belső értékeinek megóvása, amely mind a fajta kialakulásánál, mind a jelenlegi tenyésztésben komoly szelekciót igényel.

A kancák és csikók, illetve a herélt lovak egy része a Jósavától északra mintegy 1,5 km-re található Gergés-lapai rideg ménesben van elhelyezve. A lovak egész évben szabadon járnak a több mint 200 hektáros fennsík jellegű legelőterületet.

A tenyésztésbe nem állított fedezőmének és mén-csikók a Szin település közelében található Csemer-völgyben szintén rideg tartásban vannak egy közel 75 hektáros vadregényes tájon.

Ez a tartási mód megfelel az ősi időkben alkalmazottaknak, illetve a hucul fajta szívósságából, igénytelenségéből adódó lehetőségeknek.

A lovak képzése a jósvafői központban történik, ahol a nemzeti park munkatársai nagy hangsúlyt fektetnek a fiatal lovak betanítására.

A betanítás során a fajtára speciálisan kialakított teljesítményvizsgálatra (készségvizsgára) készítik fel őket. A készségvizsga – a küllemi bírálat mellett – igen fontos eleme az egyedek törzkönyvbe kerülésének. Azért fontos kiemelni a készségvizsgát, mert az utóbbi évtizedekben az ember-ló viszonyában a lovassportok váltak meghatározóvá, és ezen belül a teljesítménycentrikusság került előtérbe. Ennél a veszélyeztetett fajtánál viszont nem a maximális teljesítmény hajszolása a cél, mert az a fajta genetikai szerkezetének változását eredményezné.

A mi hucul ménesünk...

TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉS - LEGELTETÉS

A hucul lovaink jelentős szerepet töltenek be az ANPI természetvédelmi kezelési tevékenységében.

A Gömör-Tornai-karszton a legeltetésnek több évszázados hagyományai vannak, az ökológiai szempontból rendkívül értékes hegyvidéki gyepeket, azok természetességét, faji sokféleségét elsősorban az extenzív legeltetés őrizte meg, amely a fenntartható, harmonikus és ökológikus tájhasználat legoptimálisabb formája. Különösen igaz ez a lóval való legeltetésre, mivel a ló - adottságaiból adódóan - kíméletesebben táplálkozik, mint a többi legeltetett állatfaj. Nem tépi, hanem leharapja

a fűvet, ezzel nem roncsolja a gyökfőt, így az nem jár a növény teljes pusztulásával. Mivel viszonylag rövid a bélcsatornája, így a kérődző fajokhoz képest kisebb mennyiségű táplálékot tud egyszerre magához venni. Emiatt többször, de kevesebbet legel, nagyobb területet bejár ugyanannyi táplálék felvételéhez, így a legelési képe mozaikos, az elfogyasztott növények összetétele változatos. Ez a legelési szokás a természetvédelmi kezelés számára igen hasznos, ugyanis nemcsak a gyepterületen történik meg, hanem a legelés által változatosabb lesz a környezet, növekszik a biodiverzitás.

A mi hucul ménesünk...

A FAJTA NÉPSZERŰSÍTÉSE, TURISZTIKAI SZOLGÁLTATÁSAINK

Az alapvető feladatok között szerepel a turizmus igényeinek kiszolgálása is, valamint a természetvédelmi oktatáshoz, tudatformáláshoz kapcsolódó ismeretek terjesztése, illetve a fajtához kapcsolódó tradicionális lovaskultúra ápolása.

KÚRIA HUCUL LOVASUDVAR SZOLGÁLTATÁSAI

Nyereg alatti szolgáltatások

- Tereplovaglás
- Lovastúra
- Lovasoktatás
- Gyermek-
lovagoltatás

Gyerekcsoportoknak kínált programok (min. 10 fő)

- Ménéslátogatás és
lovaglás
- Sétakocsizás és
lovaglás
- Lovastábor

Fogatos szolgáltatások

- Jósvalói fogatozás
- Fogattal a hucul
méneshez
- Fogattal a hucul
méneshez és a
Vass Imre-barlang
megtekintése
- Kettes, négyes
fogat bérlése

Felnőtt csoportoknak kínált programok

- Csapatépítés

🏠 3758 Jósvaló, Táncsics M. u. 1.

☎ +36 48 350 052

🌐 www.anp.hu

Programjaink előzetes bejelentkezéssel vehetők igénybe.

Versenyzés és huculösvény

A huculösvény egy speciális akadályverseny, melyet a Krakkói Egyetemen hoztak létre kifejezetten azért, hogy lehetővé váljon a hucul lovak teljesítményének korrekt mérése. Az akadályverseny néhány éven belül akkora népszerűsége tett szert, hogy már nem csupán a teljesítményvizsgálati rendszer részét képezi, hanem mint önálló sportesemény is megállja a helyét. A fajtát tenyésztő országok mind-egyikében rendeznek huculösvényeket, amelyeken nem csak a hazai, hanem külföldi lovasok is részt vehetnek, ezzel erősítve a tenyésztő országok közötti jó kapcsolatot.

A huculösvény pályahossza 1000 métertől 16 000 méterig terjed, amelyet természetes és mester-

séges akadályok tesznek változatossá. Ezek olyan akadályok, amelyeket más versenyen nem láthatunk: billenőpalló, víz fölötti pallók, lépcsők, rámpák, szűk folyosók, különböző ugró akadályok, stb. A verseny célja, hogy a pályát a ló és lovasa a lehető leggyorsabban és legpontosabban teljesítse.

Az utóbbi évek során számos lovas szakágban bizonyították hucul lovaink rátermettségüket:

Gyermek ügyességi versenyek

Military

Díjugratás

Fogatsport

Voltizs bemutató

Fotók: ANPI, Haga Zsuzsanna, Kövesi Eszter, Mitrov Gabriella, Mráz Edina
Felhasznált irodalom: ANPI, Póni- és Kislótenyésztők Országos Egyesülete, Wikipedia
Kiadó: Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság
Felelős kiadó: Veress Balázs igazgató

ISBN 978-615-80774-2-2

Az ismertető „Az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén található védett gyepterületek legeltetéssel történő természetvédelmi célú kezeléséhez szükséges állattartási infrastruktúra fejlesztése” című (KEHOP-4.1.0-15-2016-00049) projekt keretén belül került kiadásra.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
és Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE